

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

3 februari 1997

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van mevrouw Yolande Avontroodt, de heer Etienne De Groot en mevrouw Patricia Ceysens –
betreffende de afhankelijkheidsverzekering

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De meeste lidstaten van de Europese Unie worden op dit moment met een dubbele vergrijzing geconfronteerd, een proces dat in de nabije toekomst nog in omvang zal toenemen. Zo wijzen, wat ons land betreft, alle demografische gegevens eveneens duidelijk in de richting van een veroudering van de bevolking. Terwijl de 60-plussers in 1920 amper 10,1% van de totale bevolking uitmaakten vertegenwoordigden zij rond 1981 reeds 18,5%. Op 1 januari 1991 waren er reeds 2.062.000 60-plussers wat toen overeenkwam met 20,7% van de bevolking, dat wil zeggen 0,8% meer dan het Europees gemiddelde. Volgens de prognoses van het Nationaal Instituut voor de Statistiek zal tegen het jaar 2025 ongeveer 31,1% van de bevolking 60 jaar of ouder zijn waardoor in 2035 één op drie inwoners tot de groep van de zogenaamde bejaarden zal behoren.

De veroudering van de totale bevolking, ten gevolge van het gedaalde geboortecijfer en de gestegen levensverwachting, zal dus tot gevolg hebben dat bejaarden niet alleen langer en intensiever maar ook met meer personen gebruik zullen maken van de voorzieningen van onze welvaartsstaat, waarvan de financiële lasten door een steeds kleiner wordende groep van actieven zal moeten worden gedragen. Alzo gaat dit vraagstuk de hele maatschappij aan. De vraag rijst immers op welke wijze onze samenleving het welzijn van haar oudere medeburgers zal blijven verzekeren.

Het probleem dat aan de orde is, is veelvoudig. Men heeft de behoefte aan inkomensondersteuning en daarnaast is er de behoefte aan diverse vormen van professionele en niet-professionele zorg. De middelen om in die zorgbehoefte te voorzien, zijn al even uiteenlopend. De sociale zekerheid dekt de risico's van inkomen en gezondheidszorg. Verschillende niveaus van sociale dienstverlening werden ingeschakeld voor andere zorgcomponenten. Soms moet men de kosten zelf dragen of wordt er hiervoor een verzekering afgesloten. Ten slotte wordt nog veel van de zorg gedragen door de solidariteit van de familie.

Nu wordt men geconfronteerd met de vraag naar de betaalbaarheid van de zorg bij vermindering of verlies van de zelfredzaamheid.

Niet enkel vanuit deze optiek maar ook ten gevolge van diverse maatregelen vanaf het begin van de

jaren '80 waarbij de eigen bijdrage van afhankelijke bejaarden bij chronische of langdurige ziekte evenals de dagprijzen in de rustoorden aanzienlijk toenamen, is het idee van een afhankelijkheidsverzekering gegroeid.

Zo'n verzekering is uitdrukkelijk bedoeld om de niet-medische extra uitgaven van zorgbehoevende patiënten te dekken, zoals schoonmaakdiensten, maaltijdbedeling, klusjesdiensten.

Op 9 oktober 1992 werd een initiatief in verband met afhankelijkheidsverzekering van de toenmalige minister van Sociale Zaken Moureaux door de ministerraad goedgekeurd. Als reactie hierop beklemtoonde toen de Vlaamse minister-president Luc Van den Brande dat een verzekering tegen niet-medische uitgaven geen federale maar een gemeenschapsbevoegdheid is. Hij stelde dat de afhankelijkheidsverzekering overigens moest worden gezien in onderlinge samenhang, maar de zorgmodellen die door Vlaanderen en Wallonië worden gehanteerd, zijn erg verschillend van elkaar.

Deze zienswijze kan staatsrechtelijk onderschreven worden door verwijzing naar artikel 5, § 1, II, 5°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, waarbij zo goed als het gehele bejaardenbeleid aan de Gemeenschappen werd toevertrouwd.

Het betreft hier onder meer de regelende en bestuurlijke bevoegdheid inzake rustoorden, verplegingsinstellingen die zorg verstrekken, de thuisverzorging, de serviceflats en woningcomplexen met dienstverlening, de diensten en de opleidingscentra voor bejaardenhulp. Ook de coördinatie van maatschappelijke diensten van het sociaal werk ten behoeve van bejaarden en de erkenning en de toekenning van toelagen aan de diensten en opleidingscentra voor bejaardenhulp behoort tot de bevoegdheid van de gemeenschappen.

De verschillende pensioenstelsels en ook de vaststelling van het minimumbedrag, van de toekenningsvoorwaarden en van de financiering van het wettelijk gewaarborgd inkomen voor bejaarden blijven echter onder de federale aangelegenheden ressorteren. Er dient echter te worden opgemerkt dat de Raad van State en het Arbitragehof de aan de Gemeenschappen en Gewesten toegewezen bevoegdheid zeer ruim interpreteren.

Met dit alles voor ogen is het verwonderlijk dat gedurende de afgelopen jaren de Vlaamse beleidsverantwoordelijken nog steeds geen stappen hebben ondernomen om een afhankelijkheidsverzeke-

ring definitief te concipiëren. Nochtans is er in Vlaanderen reeds gedacht in richtingen die de afhankelijkheidsverzekering situeren op het communautaire niveau. Daar de zorgbehoevendheid van bejaarden een grote en onontkoombare uitdaging vormt, dient het Vlaams Parlement zo snel mogelijk een afdoend antwoord te verlenen. Dat laatste kan slechts geschieden door het organiseren van een politiek debat waarbij de bestaande verschillende opties worden onderzocht en eventueel ingevuld.

Yolande AVONTROODT

Etienne DE GROOT

Patricia CEYSENS

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op artikel 5, § 1, II, 5°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen ;
- gelet op de motie betreffende een belangenconflict dat met betrekking tot artikel 153 van het toenmalige wetsontwerp houdende sociale bepalingen op 27 maart 1996 werd goedgekeurd ;
- gelet op de uitspraken van leden van de Vlaamse regering inzake de afhankelijkheidsverzekering ;
- overwegende dat er in Vlaanderen reeds modellen ontwikkeld zijn die de afhankelijkheidsverzekering op het communautaire niveau situeren ;
- overwegende dat de problematiek inzake de zorgbehoefendheid van bejaarden een snel en adequaat antwoord verlangt ;
- verzoekt de Vlaamse regering om haar krachten in te zetten inzake de instelling van een afhankelijkheidsverzekering en de financiering ervan kenbaar te maken.

Yolande AVONTROODT

Etienne DE GROOT

Patricia CEYSENS
